

Gânduri despre concertele Festivalului de Muzică Veche de la Miercurea-Ciuc, ediția 2021

(Noémi Karácsony, artist liric – 3 august 2021)

Festivalul de Muzică Veche de la Miercurea-Ciuc s-a remarcat, din nou, prin concertele de înaltă ținută, susținute de artiști din țară, dar și din străinătate (Franța, Cehia, Turcia, Serbia, Ungaria). Ediția din acest an s-a aflat sub semnul *călătoriei*: atât în perioada medievală, cât și mai târziu, în Renaștere sau în epoca barocă, relația dintre diferitele centre culturale europene, dar și dintre Occident și Orient, a fost marcată și aprofundată prin călătoriile efectuate în diferite regiuni, *străine* de ceea ce *eul* considera a-i fi familiar. Astfel ar putea fi explicate numeroasele schimburi culturale sau muzicale dintre diferite națiuni, metamorfoze ce se remarcă și în muzică. Cele trei concerte pe care am avut ocazia să le ascult în cadrul prezentei ediții a Festivalului au propus o călătorie muzicală, în timp și în spațiu.

Jiří Havrlant

Recitalul susținut de **Jiří Havrlant** (Cehia), având titlul *Călătorie prin Bătrânul Continent*, s-a remarcat prin complexitatea programului propus, dar și datorită măiestriei tânărului interpret. Programul a cuprins atât lucrări din perioada Renașterii târzii, a Barocului timpuriu (Jan Pieterszoon Sweelinck, John Bull, Michelangelo Rossi) și a Barocului târziu (Johann Sebastian Bach, Jean-Philippe Rameau), cât și creații ale secolului XX (György Ligeti, Jan Rychlík, Florian Urban), fiind interesant de urmărit evoluția gândirii componistice și instrumentale în lucrări dedicate clavecinului. Interpretarea s-a remarcat prin frumusețea frazării și fluiditatea discursului muzical, dar și prin măiestria tehnică de care a dat dovadă tânărul muzician.

Concertul propus de ansamblul clujean **Fonte di Gioia**, intitulat *La Follia e la Gioia*, se constituie într-o călătorie ce urmărește transformările temei *La Follia* în muzica italiană și franceză a secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea. În lucrările compozitorilor italieni Andrea Falconieri, Marco Uccellini, Antonio Caldara sau Antonio Vivaldi, se remarcă strălucirea discursului atribuit viorilor, susținute de viola da gamba și clavecin. Cei doi violoniști, Anna Dénes și Csongor Dénes, au

impresionat prin naturalețea interpretării, dar și prin pregătirea tehnică ce le-a permis abordarea acestui repertoriu atât de pretențios. Lucrările compozitorilor francezi François Couperin și Marin Marais se disting datorită rafinementului și stilului lor specific.

Cei doi interpreți, Amalia Erdős (clavecin) și István Csata (viola da gamba), s-au remarcat atât datorită pregătirii instrumentale excepționale, cât și prin abordarea stilistică a repertoriului propus, fiind evidente diferențele stilistice între creațiile ce aparțin Barocului italian, respectiv cele ale Barocului francez (acest aspect admirabil poate fi remarcat și cu privire la întregul concert). *Les Folies françaises, ou Les Dominos* sugerează influența literaturii cu caracter moralizator (vezi creația lui Jean de La Bruyère) asupra lui Couperin.

Ansamblul Fonte di Gioia

Titlul lucrării face aluzie la variațiunile acestei vechi teme muzicale, *La Follia*, în fiecare dintre acestea Couperin evocând diferite patimi amoroase, asociate fiecare cu o mască (*domino*) de o anumită culoare: roz pentru modestie (*La Pudeur*), verde pentru speranță (*L'Espérance*), gri închis pentru gelozia tăcută (*La Jalousie Taciturne*) sau negru pentru disperare (*La Frénésie ou le Désespoir*) etc. Datorită discursului muzical și interpretării, portretele sonore realizate de Couperin reușesc să depășească granițele literaturii moralizatoare, constituind critici la adresa falselor identități care maschează adevăratul chip al societății. Lucrarea lui Marais, *Couplets Les Folies d'Espagne*, pentru viola da gamba și basso continuo, concepută și cu scop didactic (exercițiu instrumental), reflectă inventivitatea și bogăția gândirii componistice a compozitorilor din epoca Barocului muzical. Indicațiile compozitorului cu privire la maniera de interpretare se dovedesc extrem de prețioase pentru interpretul de azi, respectarea notațiilor originale contribuind la recreerea unei sonorități autentice. Artistul István Csata a reușit să îndeplinească cerințele acestei lucrări atât de dificile, ridicându-se la înălțimea așteptărilor în ceea ce privește maniera de execuție, dar și profunzimea expresiei artistice. În finalul concertului, spectatorii au fost readuși pe meleagurile italiene, cu *Sonata pentru două viori și basso continuo - La Follia* a lui Antonio Vivaldi. Expresivitatea și virtuozitatea interpreților s-a remarcat și de această dată. Ansamblul *Fonte di Gioia* a impresionat prin pregătirea instrumentală și artistică de înaltă ținută, prin sonoritatea compactă și armonioasă a întregului discurs muzical, precum și prin expresivitatea interpretărilor.

Ansamblul *XVIII-21, Le Baroque Nomade* a fost prezent și la această ediție a Festivalului, iar programul propus s-a remarcat (ca și dățile anterioare) datorită concepției originale a conducătorului artistic al grupului, Jean-Christophe Frisch. Subiectul concertului susținut de

muzicieni din Franța și România a fost inspirat de picturile lui Antoine Watteau, programul purtând un titlu sugestiv: *Embarquement pour Cythère* (Îmbarcare spre Kythira) Privind picturile lui Watteau, spectatorul își poate imagina sunetele unei muzici diafane și delicate, dar și răsunetul plin de forță al frazelor care evocă furtuna și pericolul călătoriilor pe mare. Sugestia sonoră a fost realizată prin intermediul lucrărilor unor compozitori ai Barocului francez, precum Jean-Baptiste Lully, François Couperin, André Campra, Francisque Corbette, Étienne Moulinié, Marin Marais, Jacques Morel, Alexandre de Villeneuve, Michel Corrette și Jean-Philippe Rameau.

Ansamblul XVIII-21, Le Baroque Nomade

Interpretarea vocală a sopranei Arianne Gommier Zanatta a fost însoțită de gestică specifică operelor franceze ale epocii, interpreta remarcându-se datorită firescului interpretării și a vocalității, susținute de o tehnică vocală solidă. Sonoritatea omogenă a ansamblului instrumental a dovedit coeziunea dintre interpreți, fiind deosebit de interesantă și inspirată armonizarea sonorităților specifice muzicii franceze din epoca Barocului, cu unele tușe caracteristice folclorului transilvănean. Întregul concert s-a aflat sub semnul îmbinării trecutului cu prezentul, dovedind astfel atemporalitatea creațiilor muzicale propuse spre a fi audiate, dar și valoarea inestimabilă a picturilor lui Watteau, inspiratorul acestui periplu muzical.

Cele trei concerte prezentate dovedesc, încă o dată, valoarea Festivalului de Muzică Veche, ce se remarcă atât prin calitatea înaltă a prestațiilor artistice, cât și datorită atmosferei aparte, plină de însuflețire, generozitate și respect față de valoare.

* Fotografii de Gyula Ádám.